

«Η τελευταία πράξη» του Ιάκωβου Καμπανέλλη στο θέατρο «Αμαλία» της Θεσσαλονίκης

Επιστροφή του ξενιτεμένου

Στιβαρή παρουσία στο θεατρικό χώρο της Θεσσαλονίκης η «Πειραματική Σκηνή της Τέχνης», που ιδρύθηκε από τον θεατρολόγο Νικόφορο Παπανδρέου το 1979, έχει ήδη στο ενεργητικό της πενήντα πέντε έργα, ενώ εκδίδει αδιάλειπτα το περιοδικό «Θεατρικά Τετράδια», του οποίου έχουν έως τώρα αισιώς κυκλοφορήσει τριάντα τεύχη.

Το ρεπερτόριο της «Πειραματικής Σκηνής της Τέχνης» εκτείνεται από τους τραγικούς και τον Αριστοφάνη έως τον Σαίξπηρ, τον Τζόνσον και τον Μαυβίλ, ενώ το νεότερο θέατρο, ελληνικό και ξένο, αντιπροσωπεύεται σ' ένα ευρύτατο παραστασιακό φάσμα.

Η φετινή πρόταση της «Πειραματικής Σκηνής της Τέχνης», η «Τελευταία πράξη», είναι το τρίτο έργο του Ιάκωβου Καμπανέλλη που ανεβαίνει από το θέατρο. Τελευταία πράξη είναι ο γαριμμός του Οδυσσέα, αλλά και η εκ νέου, απρόβλεπτη, φυγή του.

Με αυτό το θέμα, ο Καμπανέλλης επανέρχεται σ' ένα μοτίβο που τον απασχολεί από παλιά (καθώς του, το έργο «Οδυσσεία, γήρσι σάπια») και στο οποίο ξαναγυρνάει ως άλλος Οδυσσέας. Η πρόταση προβληματική επιστροφή του ξενιτεμένου είναι ένα ζήτημα που διόλου τυχαία, μια και ζήσαμε σε μια χώρα που επέζησε στους αιώνες χάρη στην ακαμψότητα του Ελληνισμού της διασποράς, έχει συσχετιστεί την ελληνική ποίηση (Καβάφης, Σκαφής, Ρίτσος κ.ά.), αλλά και την ελληνική σφύρα στο σπώδιό της. Έτσι, το έργο του Καμπανέλλη αρδεύεται από έναν ανεξάντητο υδροφόρο ορίζοντα.

Ο Οδυσσέας του Καμπανέλλη γυρίζει κερκάρη στην Πάδο, ως παλιός άνθρωπος, γεμάτος φοβίες και ημιμαθησιαδικές εμμονές. Στους ανύπερους του ταγμαμένου του μυαλού οι πολιτικοί του ανταπλάτουν συνομημονία για να τον εξοντώσουν. Στην πραγματικότητα ισόποσο είναι πλιναυτός ξεχωριστός, μια μνημειακή μορφή

Η Αλβία Φωτοπούλου και ο Δημήτρης Ναζής, σε πρόβα του έργου

φής επικών αναφορών, άγαλμα εν τέλει, στο έλεος των παιδιών και των παιδιών. Στη συγχρονική μεταφορά του μύθου, που εστιάζεται ο συρροήσός, αυτόν τον φανταστικό διακοσμημένο Οδυσσέα, που κρύβεται σ' ένα έπιπλο ξενοδοχείου και διάγει έκδοιο βίο, τον ανακαλύπτει ένα λαγονικό της «μυρμηγκιάς» δημοσιογράφος και δεν διστάζει στιγμή καθόλου να πεισει τον Τηλέμαχο και την Πηνελόπη να του αφηγηθούν μια ιδιαιτέρως υποδοχή.

Ο οίκος των Αετιοειδών βέβαια δεν έχει τλαστεί από την παλιά του αήλια. Η Πηνελόπη περιφέρεται με την ελευθεριότητα ξεπερασμένης χαλινογονιανής βίαιης, ο Τηλέμαχος είναι ένας άρρωστος γριάς, και τα πάντα ανασταίνουν σε μια απρόσμενη ανάληψη παρρησίας. Ο Οδυσσέας, ποιός βίαιος, ένα μπουλούκι περι-

πλανώμενων θεατρικών δηλαδή, που επιβάλλει στο σπίτι για να παίζει η φάρσα της υποδοχής του ήρωα, ανατρέπει άγρια τα δεδομένα του παιχνιδιού και ο Οδυσσέας αντί να πιστέψει στην παγίδα αναλώνει τα δέχεται να για τους άλλους επιβεβαιώνοντας, άλλη μια φορά, την παρωχία του ελπίου.

Η Ιωάννα Μανταλέφθα, παλαιά και δοκιμασμένη σκηνογράφος της σημερινής θεώσεως, διαμόρφωσε για τις ανάγκες της παράστασης, του θεάτρου «Αμαλία» έναν χώρο αρχοντικού διώλου ρεαλιστικό βεβαίως, φορτισμένο με μυθολογικά σπείρωματα και συμβολικές αναφορές τείτοιες που να συνδέουν στο μέγεθος του θεατή το επικό παρελθόν και το παρρησιακό παρόν.

Ανάμεσα σε μια μουσικακή προθήκη και τον περίφημο αρχαϊκό της Πηνελόπης, ο

Πέτρος Ζηβανός ανέταξε τη δράση αυτής της μελαγχολικής κομωδίας σε τρία επίπεδα: οικειογενή και προεκτασιακή της υποδοχής, περίεργη των μεταμορφώσεων, λήθη του μύθου και έξοδοσ ενός Οδυσσέα που παρμαμένει αφαντος για τον θεατή και ασπίσο δρών πρόσωπο της πλοκής. Ο Ζηβανός υπό τους ήχους της αμορσογραφικής μουσικής, που επιμελήθηκε ο Φαίδων Χατζημανώλης, σπινούθρησε το όλο έργο σε κλίμα στοιχειασίας παροδίας των σχέσεων της ζωής με την τέχνη και της πραγματικότητας με το θέατρο. Σχέσεις αφηρησών και επεροβαρών, αφού η πραγματικότητα επιβάλλεται μεν ως αδήρητη ανάγκη, αλλά πάντοτε υπό τους κρηφίους χαχασμούς και το χρημολογούμεν βλεφαρο της μορφοποιήσεως τέχνης και των θεατρικών που δολωλοσκάνω αισθητικά ως βάρους της, ακόμη και όταν αντιλαμβάνονται ότι είναι οι αιώνια χαμένοι του παιχνιδιού. Στην έκθεση και την ροθμική εισόδοσ αυτού του νευρώδους θεατρικού παιχνιδιού, ο Ζηβανός ευτύχησε να έχει τη συνδρομή μιας ευλιπικής και άριπας διανομής.

Ο Δημήτρης Ναζής έπαιξε με φιλοπαύγωνα διάθεση το όλο του θεατρικού που έστρεψε την φερουρή υποδοχή του Οδυσσέα και εξέλιναρε όλη την γκάμα των μεταποδίων ιαπό το χιούμορ έως την κρημική ασύγχρονια, οι οποίες χαχαστρούζον την παρανομία του. Η Αλβία Φωτοπούλου απολαυστικότητας ως κοχίτη αλλά και ενόδοτη Πηνελόπη κίνησε το όλο της με βελόνες αισιοκρατικής απελίας.

Η Έφη Σταμοπούλη έπαιξε με ψυχή και εφευρετικότητα την καθιερωμένη δημοσιογράφο που παρασηύεται από το παιχνίδι που η ίδια αφηγησάσε. Ο Γιάννης Μόζλας (Τηλέμαχος) στάθηκε με επιτυχία στον ελάχιστο μετροκό του αιώ. Ο Χρήστος Αρνομάλης (Πάρος), η Μένη Κρημασάου (Σαράνδα), ο Στάθης Μαυροπούλος (Βίλας) και ο Νίκος Λιόλας (Κλέων) διακρίθηκαν στους νευρωλικούς τους ρόλους.

ΚΕΝΤΡΟ ΠΑΡΟΦΟΡΙΩΝ ΤΥΠΟΥ
© ΑΡΥ ΠΡΑΔΗΣ-Θ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΚΗΣ
ΤΗΛ. 724-918 721-983 FAX. 726-427
http://www.djivlos.gr/krpt-press-clipping

Η βραδυνή

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΑΡΧΕ ΕΠΙΜΕΛΕΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΠΑΡΑ
ΤΗΛ. 2113600 FAX 2113648

07 ΔΕΚ. 1997

Καμπανέλλης

Από τον ΗΡΑΚΛΗ ΛΟΓΘΕΤΗ